

Кириченко К. Д.,
Державний торговельно-економічний університет
Науковий керівник: Мельниченко Р. В.,
к.ю.н., адвокат, завідувач кафедри
правового забезпечення безпеки бізнесу
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗМІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Україна сьогодні змушена не лише стримувати агресію росії на своїх кордонах, а й захищати свій цифровий простір від кібератак. На цьому наголосив Президент Володимир Зеленський в інтерв'ю американському виданню The Washington Post. [1]

Російська пропаганда зіграла цинічну роль у російсько-українській війні, яка застосовує незаконні методи та способи розповсюдження інформації. Російська пропаганда стала злочинною та тотальною дезінформацією не тільки на території самої росії, а й далеко за її кордонами, так само як зброя масового ураження.

Керівник Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки Ігор Соловей зазначив, що «російська пропаганда не може існувати в умовах конкуренції». Отже, перше що росія зробила після окупації нових територій – позбавила жителів доступу до українських ЗМІ. Влада росії десятиліттями «зачищала інформаційний простір» країни, і в результаті, під контролем державного управління зараз перебувають і федеральні ЗМІ, і великі медіахолдинги, в тому числі друковані видання, онлайн та навіть ліберальні ЗМІ.

Почавши окупувати південь України, росія почала транслювати свої телеканали «Перший Крим» і «Крим», у захоплених населених пунктах Херсонської області. За допомогою цих проектів, росія і поширює дезінформацію та пропаганду.

Основний наратив щодо російських ЗМІ на окупованих територіях Херсонщини так і не змінився. ЗМІ намагається переконати місцеве населення, що «росія тут назавжди». Вони говорять про допомогу жителям Херсонщини: гуманітарну допомогу, пенсії. Багато розповідають про Крим, і як їм там добре живеться ці 8 років. Про перемоги «могутньої» російської армії: сотні збитих Байрактарів, тисячі знищених Хаймарсів. Основна мета цього типу контенту – змусити людей перестати шукати та сприймати об'єктивну інформацію.

90% корпоративних ЗМІ, які належать Рінату Ахметову, більше не існують, оскільки Ахметов стверджує, що був змушений вивести свою інвестиційну компанію з медіабізнесу. Їх група відмовилася від усіх ліцензій на радіо та супутникове телебачення та друкованих ЗМІ в Україні, на користь нашої держави. Всі, хто займався цим бізнесом покинули Маріуполь. Рішення було прийнято відповідно до закону «Про запобігання загрозам національній

безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)». [2]

На початку березня РНБО прийняла рішення про трансляцію телепрограми «Єдині новини» (рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 березня 2022 року «Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану», введене в дію Указом Президента України від 19.03.2022 №152). [3] Мета рішення – забезпечити доступ до реальної, об'єктивної та перевіреної офіційної інформації про хід війни та загальну ситуацію в країні. Цей телемарафон доступний для всіх каналів у будь-якій формі. Концерн виконує це рішення: на всіх доступних частотах мовлення триває трансляція телемарафону.

Концерн радіомовлення, радіозв'язку та телебачення діє лише в межах заявлених повноважень, а з 24 лютого працює в умовах воєнного стану, відповідно до вимог Закону України «Про введення воєнного стану в Україні» та інших нормативно-правових і організаційно-розпорядчих актів, нормативних документів. [4]

Підсумовуючи, ми маємо проблему у вигляді потужної дезінформації та пропаганди зі сторони ворога на окупованих територіях України. Отже, цю проблему вірогідно, може частково вирішити глушіння сигналів російських ЗМІ на окупованих територіях України.

Списки використаних джерел:

1. An interview with Ukrainian President Volodymyr Zelensky By Isabelle Khurshudyan - <https://www.washingtonpost.com/national-security/2022/08/16/zelensky-interview-transcript/>
2. Закон України «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2021, № 51, ст.421) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1780-20>
3. Рада Національної Безпеки і Оборони України. Рішення від 18 березня 2022 року, введено в дію Указом Президента України від 19 березня 2022 року № 152/2022 «Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану» - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0004525-22#Text>
4. Закон України «Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні» м. Київ 24 лютого 2022 року № 2102-IX - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>